

Читання з метою отримання інформації. Критичне читання

Що таке академічна доброчесність?

Випадкова зустріч із гарною книжкою може назавжди змінити долю людини (М. Прево).
Чеснота краще, ніж багатство і почесні (Г. Кониський.)

Налаштування учнів на урок

<https://wordwall.net/uk/resource/54589440/%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%88%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%83%D1%87%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D0%BD%D0%B0-%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA>

Чита́ння — один із найважливіших видів мовної діяльності, тісно пов'язаний як із вимовою, так і з розумінням мови. Також чита́ння — це здатність сприймати, розуміти інформацію, яка записана (передана) тим або іншим способом або відтворена технічними пристроями.

Проаналізуємо уривок із фільму «Гаррі Поттер і філософський камінь» та визначимо, який вид читання зображено.
Скільки видів читання зображено у фрагменті?

Обидва види.
Читанню вголос,
зазвичай, передує
мовчазне.

Уривок із фільму: "Гаррі Поттер і філософський камінь"

Читання з метою отримання інформації

Метою цього виду читання є формування вміння швидко переглянути ряд матеріалів (газет, журнальних статей, різноманітних програм та довідників), для того щоб знайти конкретну інформацію.

Готуючись до уроків, виконуючи домашні завдання, вам доводиться читати задля отримання інформації. Це потребує осмислення прочитаного.

Щоб навчитися осмислювати прочитане, необхідно:

I. Формувати вміння прогнозувати, передбачати. З цією метою перед читанням тексту, який необхідно усвідомити, зрозуміти, запам'ятати, намагайтеся:

- осмислити заголовок, пригадати, що ви знаєте про автора чи авторку тексту/книжки;

- проаналізувати зовнішні відомості книжки (обсяг, оформлення);
- спробувати передбачити зміст, структуру і смисл тексту.

II. Активно мислити, а саме:

- виявляти у змісті тексту приховані запитання;
- міркувати, як самим відповісти на запитання, що виникають, або шукати в тексті відповіді на них;
- виділяти (підкреслювати, записувати) головне, суттєве, важке, невідоме, незрозуміле.

Залежно від опрацьованого матеріалу та мети розрізняють декілька видів читання

Ознайомлювальне читання. Його мета – загальне знайомство зі змістом тексту, виявлення його основної ідеї та проблеми, що розглядаються в ньому. У цьому випадку увагу приділяємо лише головному, тому, що є предметом пошуку, на деталі час не витрачаємо.

Поглиблене читання. Цей вид передбачає, що під час читання буде звертатися увага на деталі тексту, вони будуть аналізуватися й оцінюватися.

Читання-перегляд. Для попереднього знайомства з книгою й пошуку необхідної інформації можна використати цей вид читання. Алгоритм такий: читаємо зміст книги, вступ та післямову до неї, за змістом вибираємо окремі положення.

Сканування. Скануванням називається швидкий перегляд **тексту** з метою пошуку **слова, факту, прізвища, назви**. Так можна знайти інформацію про певну **людину, тлумачення терміна, історичну подію** тощо.

Ефективніше **засвоюється** та **запам'ятовується** те, що не тільки зафіксовано в пам'яті, але й на папері. **Запис** прочитаного сприяє також формуванню навичок викладу інформації.

Що таке критичне читання:

Критичне читання - це **складний процес читання, який передбачає вміння інтерпретувати та приймати судження про інформацію, що лежить в основі тексту.**

Якщо своїми словами, то це оцінка тексту, в якому ви (читачі) оцінює зміст, враховуєте використання мови, яка повинна бути зрозумілою й аналізуєте взаємозв'язок тексту з іншими текстами, які стосуються тієї ж теми.

Щоб навчитися читати критично, ви повинні прочитати текст тричі: перше прочитання для дослідження, друге - ознайомлення зі змістом та третє читання для перевірки розуміння змісту.

Застосуймо на практиці знання. Перед вами буде уривок з мультфільму.
Який вид читання застосувала Мейзі в цьому уривку?

Поглиблене читання

Уривок із мультфільму: "Морське чудовисько"

Спробуємо проаналізувати наступний уривок з мультфільму.

Ознайомлювальне
читання

Уривок із мультфільму: "Я — панда"

Для розвитку читацької грамотності потрібно **працювати з текстами різних типів:** художніми й інформаційними.

Типи текстів за функціональною спрямованістю	Мета	Приклади
художній	отримання насолоди від читання та набуття читацького літературного досвіду.	оповідання, казки, легенди, вірші, притчі, пісні
інформаційний	отримання інформації та розширення світогляду, заради використання інформації.	статті, рекламні буклети, ділові листи, реklamний медіатекст.

Зіставте назви книжок, зображених на світлинах. Визначте за заголовками, кому вони призначені — учнівству, фахівцям.

Прочитайте текст. Визначте його основну думку. Під час читання виділіть слова, словосполучення, речення, що є найбільш важливими для розуміння основної думки тексту. Знайдіть у тексті запитання (питальні речення). З якою метою їх використали?

Слово «плагіат» давно вже ввійшло до лексикону сучасної людини. І сьогодні нам здається, що ми знаємо про нього все. Але чи справді це так?

Чи знаєш ти, що списування домашніх завдань — це теж плагіат?

Ти знаходиш цікаву інформацію та ділишся нею в соціальних мережах. У цьому немає нічого поганого, якщо ти використовуєш її у своєму пості й отримаєш «уподобайки». У школі зовсім інша ситуація: вчителі запитують, звідки інформація, яку ти використав / використала у рефераті чи проєкті, це твоя думку чи ідеї інших авторів? Якщо ти будеш використовувати чужі думки без покликань, списувати й видавати їх за свої — це вже плагіат, це може призвести до незадовільних оцінок, низьких балів (За «Довідником з академічної доброчесності для школярів»).

ЦЕ ПЛАГІАТ!

Списування - це:

- копіювання чужих робіт у письмовому вигляді і видавання їх за свої власні;
- таємне використання сторонніх джерел та матеріалів (підручників, конспектів, шпаргалок, Інтернет-статей) для написання робіт.

СПИСУВАННЯ

Академічна доброчесність — це сукупність принципів чесності й прозорості, яких мають дотримуватися всі учасники освітнього процесу: учні, учителі, виховники тощо.

Є декілька видів порушення **академічної доброчесності**:

- ☑ **плагіат** (походить від латинського «*plagium*», що означає «крадіжка») – це присвоєння результатів чужої розумової праці без зазначення справжнього автора / авторки;
- ☑ **фабрикація** — вигадкування даних чи фактів;
- ☑ **фальсифікація** — свідомо зміна наявних даних і фактів;
- ☑ **списування** — виконання письмових робіт із залученням заборонених джерел інформації, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- ☑ **необ'єктивне оцінювання** — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти тощо.

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ

В класі є дівчинка-відмінниця, у якої інші учні постійно списують. Дівчинці це не подобається, але коли вона відмовляється давати списувати, її починають ображати та перестають з нею спілкуватися.

ЯКЩО Ж ПОДИВИТИСЯ НА ПОВЕДІНКУ ОДНОКЛАСНИКІВ ДІВЧИНКИ, ТО ВОНИ НЕ ЛИШЕ ПРИВЛАСНЮЮТЬ ЇЇ ДУМКИ, АЛЕ Й НАМАГАЮТЬСЯ МАНІПУЛЮВАТИ ЇЇ ВЧИНКАМИ. ХІБА ТАКИХ ЛЮДЕЙ МОЖНА ВВАЖАТИ ДРУЗЬЯМИ?

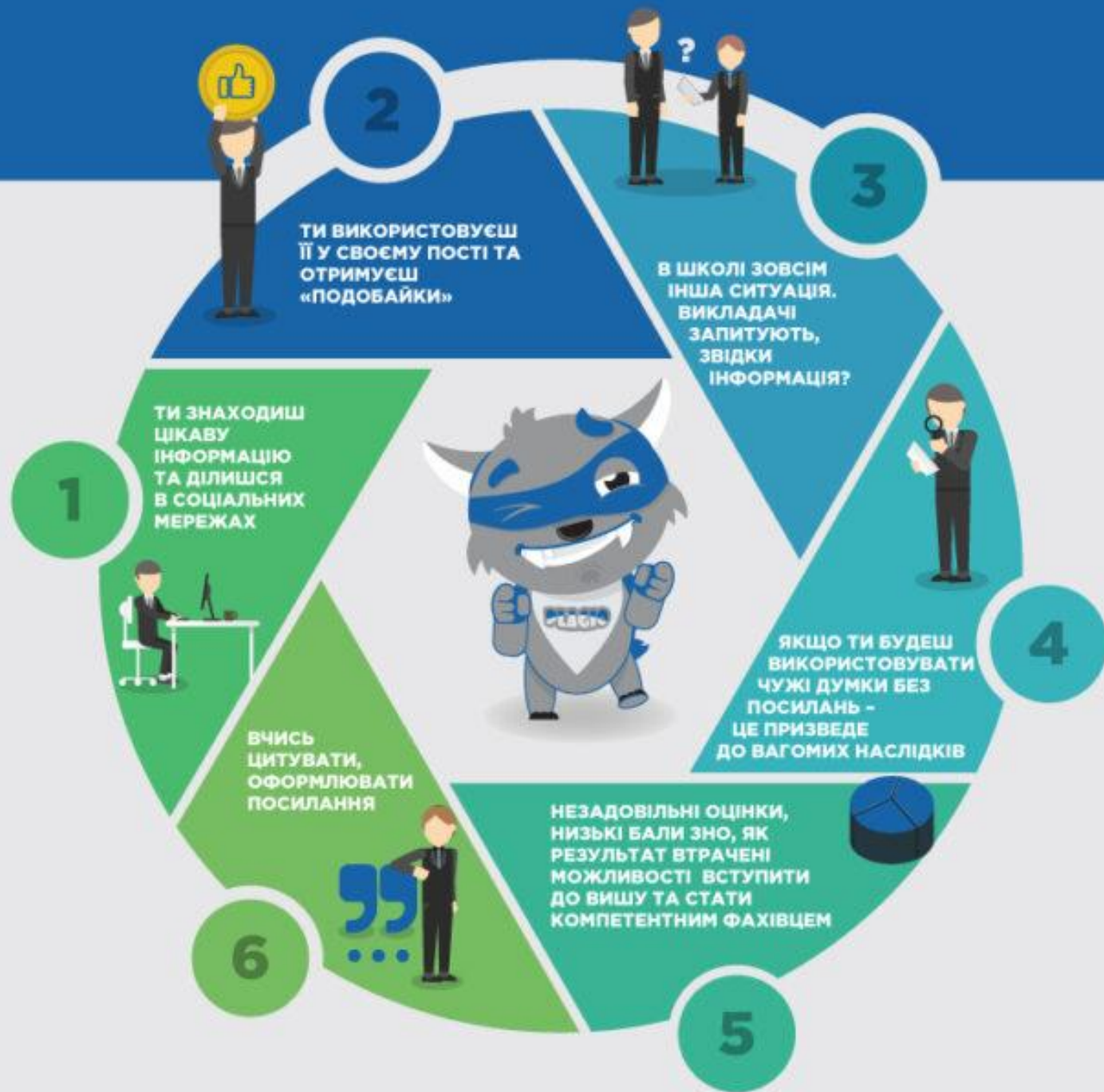
ДАВАТИ СПИСУВАТИ - ЦЕ ТЕЖ НЕЧЕСНО. ЛЮДИ, ЯКІ ДАЮТЬ СПИСУВАТИ, «ДОПОМАГАЮТЬ» СВОЇМ ОДНОКЛАСНИКАМ УХИЛИТИСЯ ВІД САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ТВОРЧОГО ПОШУКУ.

ЦЕЙ ПРИКЛАД ІЛЮСТРУЄ НЕДОБРОЧЕСНЕ СТАВЛЕННЯ ТА НЕПОВАГУ ДО ІНШИХ

ЧОМУ ЦЕ ПОГАНО?

Можливо, зараз плагіат не здається тобі важливою проблемою, але все починається з малого. Не має значення де ти знайшов ідею, в просторі Інтернет чи в книжці, почув чи побачив у медіа, ти повинен посилатися на джерело та усвідомлювати важливість поваги до ідей та думок інших людей.

ТВОЇ ЗНАННЯ – ТВІЙ КАПІТАЛ!

КОЛИ ТИ ЗВЕРТАЄШСЯ ДО ОДНОГО ДЖЕРЕЛА,
ТОБІ ТІЛЬКИ Й ЗАЛИШАЄТЬСЯ ПРОСТО ПЕРЕФРАЗУВАТИ
СЛОВА. І В КІНЦЕВОМУ ПІДСУМКУ, ПОТРАПЛЯЄШ
В ПАСТКУ ПЛАГІАТУ.

КОЛИ ТИ ШУКАЄШ ІНФОРМАЦІЮ З РІЗНИХ ДЖЕРЕЛ,
ТО ОТРИМАЄШ БІЛЬШЕ УНІКАЛЬНИХ СПОСОБІВ
ПРЕДСТАВИТИ СВОЇ ІДЕЇ ЗАМІСТЬ ТОГО,
ЩОБ «ПЛАГІАТИТИ».

ПРАГНЕННЯ УНИКНУТИ ПЛАГІАТУ ВЧИТЬ ТЕБЕ ФОРМУЛЮВАТИ ТА ВИКЛАДАТИ СВОЇ ІДЕЇ КРАЩЕ

Використовуючи заголовок тексту, сформулюйте двоє-трьох запитань, відповіді на які, на вашу думку, є в тексті. Прочитайте текст уважно. Сформулюйте одне-два положення, якими можна розширити шкільний кодекс доброчесності.

ШКІЛЬНИЙ КОДЕКС ДОБРОЧЕСНОСТІ

Ти — учень / учениця, частина великої учнівської корпорації.

Твоя місія — навчатися, здобувати вміння та навички, які знадобляться тобі в майбутньому і допоможуть розвитку твоєї країни.

Етичні кодекси старі, як світ. Для багатьох груп людей — державних службовців, лікарів — кодекс є точкою відліку, основою, на якій будується професія.

Це розлогі набори принципів, завдання яких — інформувати. Вони призначені не для «поганих» людей, а для тих, які хочуть діяти етично.

У навчанні ти маєш дотримуватися кодексу доброчесності:

1. Навчайся старанно та сумлінно.

2. Розвивай свої здібності.

3. Дотримуйся здорового способу життя.

4. Поважай інших, їхні ідеї, думки та переконання.

5. Поважай власність інших (інтелектуальну зокрема)

(За «Довідником з академічної доброчесності для школярів»).

Вправа «Оберіть відповідну цеглинку LEGO»

Все вдалося!

Зроблено декілька помилок!

**Мене влаштовує
моя робота!**

**Я можу працювати
краще!**

**Я працюю
добре!**

**Мені потрібна
допомога!**

Домашнє завдання

(за вибором)

492

Прочитайте мовчки сторінку тексту з художнього твору, який ви вивчаєте на уроках літератури. Зафіксуйте час, коли ви почали й завершили читання. Визначте, скільки в тексті частин і запишіть головну думку.

Прочитайте параграф із підручника з інформатики. Здобуті відомості подайте як план, схему, таблицю, карту пам'яті тощо.

Візьміть у домашній або шкільній бібліотеці книжку. Запишіть прізвище автора / авторки (авторів), назву, рік і місце видання, кількість сторінок. Ознайомтеся зі змістом, передмовою. Сформулюйте мету читання цієї книжки.

Використані джерела:

1. Всеукраїнська школа онлайн [Електронний ресурс] – URL:
https://www.youtube.com/watch?v=cCTxlZlO_n8
2. «Мій клас» [Електронний ресурс] – URL: https://www.youtube.com/watch?v=cCTxlZlO_n8
3. Сервіс Google Фото [Електронний ресурс]
4. Українська мова: підручн. для 5-го класу закладів загальної середньої освіти / Н.Б.Голуб, О.М.Горошкіна. – К : Видавничий дім «Основа», 2022. – 256 с. : іл. [Електронний ресурс] – URL:
<https://shkola.in.ua/2663-ukrainska-mova-5-klas-holub-2022.html>
5. Українська мова : підручник для 6 кл. закладів загальн. середн. освіти / А. В. Онатій, Т. П. Ткачук. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2023. — 288 с. : іл. [Електронний ресурс] – URL:
<https://pidruchnyk.com.ua/2593-ukrmova-6-klas-onatii.html>